

2020 yılında Gürcistan ekonomisi

Gürcistan ekonomisi 2020'de salgın nedeniyle küçüldü:

- Pandeminin neden olduğu ekonomik daralma 2020'nin son çeyreğinde de devam etti. Pandemiye bağlı endişelerin yoğunlaşması ve sıkı kapanma önlemleri, 2020'nin dördüncü çeyreğinde ekonomik büyümede %6,5 düşüğe neden oldu. Reel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)) 2020'de yıllık bazda %6,1 küçüldü;
- Pandemiden önce ekonomik büyümeyi yönlendiren sektörler 2020'de daralma yaşadı. Turizm, ticaret, imalat ve ulaştırma ekonomik büyümeye olumsuz katkıda bulundu. Vergi yükümlülerinin ciroları Aralık ayında ikinci çeyrekte gözlemlenen seviyenin üzerinde yıllık bazda -%5,1 olarak gerçekleşti. Ekonomik büyümenin hızlı bir şekilde tahmininde kullanılan bu gösterge, ekonominin ikinci çeyrekte olduğundan daha iyi performans gösterdiğine işaret ediyor. Finans, Kamu Hizmetleri, BİT ve Madencilik sektörleri, pandemiye rağmen ekonomik bir büyüme yaşadı.

İkinci çeyrekte yükselişe rağmen enflasyon yıl sonunda Gürcistan Merkez Bankası NBG'nin hedefi civarında kaldı:

- Aralık ayında tüketici fiyatları aylık bazda %1 gerilerken, yıllık enflasyon %2,4 ile Merkez Bankası hedefi olan %3'ün altında gerçekleşti. Toplam talepteki salgının neden olduğu düşüş, enflasyonun 2020'nin ikinci yarısında düşmesine yardımcı oldu;
- Yıllık çekirdek enflasyon* %5,3 olurken, tütün hariç yıllık çekirdek enflasyon** %4,9 olarak gerçekleşti. Bu da yıllık manşet enflasyondaki düşüşün geçici faktörlerden kaynaklanıyor olabileceğine işaret etmektedir;
- Yıllık enflasyon dökümünde:
 - ✓ Gıda ve alkolsüz içecekler %2,4'lük toplam yıllık enflasyona en büyük katkı yapan unsur olmuştur. Fiyatlar 2,19 puan ekleyerek, %6,8 arttı. Uluslararası gıda fiyatlarındaki artış ana etken oldu;
 - ✓ Sağlık hizmetleri fiyatları %9,6 artarak enflasyonu 0,76 puan yükseltti. Medikal ürün, cihaz ve ekipman (%13,6) ve ayakta tedavi (%11,9) fiyatları yükseldi;
 - ✓ Alkollü içecekler ve tütün fiyatları enflasyonu 0,56 puan arttırdı.
- Diğer taraftan,
 - ✓ Konut, hizmet ve diğer yakıt fiyatları, yürürlüğe giren "Gürcistan Hükümeti Kamu Hizmet Vergilerinin Sübvansiyonuna İlişkin Kural ve Koşulların Onaylanmasına İlişkin Yönetmeliği"nin etkisiyle %21,7 azaldı;
 - ✓ Ulaştırma, manşet enflasyonu 0,28 puan aşağı çekerken, rekreasyon ve kültür sektörü fiyatları 0,11 puanlık bir azalışa katkıda bulundu;
- Bu arada, yurt içi ÜFE ise Aralık 2020'ye göre %10,6 arttı. Mamul ürünler için yurt içi ÜFE 2019'un aynı ayına göre %3,1 artarak, genel yıllık yurt içi ÜFE değişikliğine 10,1 puanlık bir katkıda bulundu;
- Yıllık yurt içi ÜFE değişiminin yarısından fazlası (%52,6), yıllık bazda %14,6 artan gıda ürünlerinden gelmiştir;

- İthalat Fiyat Endeksi (İFE) yıllık bazda %10,9 arttı. Makine ve teçhizat ithalat fiyatları %26,4 artarken, gıda ürünleri fiyatları %20,6 artarak manşet enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturdu.

* Çekirdek enflasyon, tüketici sepetinden gıda ve alkolsüz içecekler, enerji, düzenlenmiş tarifeler ve ulaşım (belirli tarifeler) hariç tutularak hesaplanmaktadır.

** Çekirdek enflasyon, tüketici sepetinden gıda ve alkolsüz içecekler, tütün, enerji, düzenlenmiş tarifeler ve ulaşım (belirli tarifeler) hariç tutularak hesaplanmaktadır.

Kısıtlı talebin tetiklediği daralan ithalat sayesinde dış ticaret açığı azaldı:

- 2020 yılında, Gürcistan'ın mal dış ticaret cirosu, salgın kaynaklı kısıtlamalar nedeniyle yıllık bazda %14,8 daraldı ve 11347,7 milyon dolar oldu.;
- İhracat 3342,1 milyon dolar oldu (%12 düşüş), ithalat ise 8005,6 milyon \$ seviyesinde kaldı (%15,9 düşüş);
- Ticaret açığı %18,5 azalarak 4663,4 milyon dolara ulaştı. Dış ticaret hacmindeki payı %41,1 (2019: %42,9) oldu;
- AB ülkelerine ihracat 717 milyon dolar oldu (2019'a kıyasla %13,2 düşüş) ve toplam ihracatın beşte birinden biraz fazlasını oluşturdu. Bu arada, ithalat 1920.6 milyon dolara ulaştı (%17,3 düşüş) ve toplam ithalattaki payı %24 oldu;
- BDT ülkelerine yapılan ihracat 1509,1 milyon dolar olarak gerçekleşerek (%24,7 düşüş) toplam ihracatın yaklaşık %45,2'sini oluştururken, ithalat 2391,9 milyon dolar oldu (%1,9 düşüş) ve toplam ithalattaki payı %29,9 oldu;
- İhracat pazarındaki yoğunlaşma yüksektir: ihracatta ilk beş ticaret ortağının toplam ihracat içindeki payı %56,5 olarak gerçekleşti. Toplam üzerinden en büyük ortaklar Çin (%14,3), Azerbaycan (%13,2) ve Rusya (%13,2) olmuştur;
- İthalat açısından ilk beş ticaret ortağının payı, toplam ithalatın yarısından biraz fazlasını (%50,6) oluşturmaktadır. En büyük ortaklar Türkiye (%17,6), Rusya (%11,1) ve Çin (%8,9) oldu.

Hem tüketici hem de kurumsal krediler, özellikle ulusal para biriminde önemli bir büyüme * yaşadı:**

- 2020 sonu itibarıyla, ticari bankaların toplam varlıkları 2019'a göre yaklaşık %20,5 arttarak 56,9 milyar GEL olarak gerçekleşti;
- Toplam kredi portföyü yıllık bazda %12 artarak 37,4 milyar GEL'e ulaştı. Yıllık bazda, hanehalklarına verilen krediler (bireysel girişimciler hariç) %12,1 arttı (16,3 milyar GEL), tüketici kredileri ise yıllık bazda %14,1 artış gösterdi ve 4,7 milyar GEL oldu;
- Kurumsal kredi portföyü (bireysel girişimciler dahil) yıllık bazda %11,9 büyümüş ve 19,3 milyar GEL olarak gerçekleşmiştir. Büyümenin ana itici güçleri Otel ve Restoranlara verilen krediler (büyümenin %19,6'sı), ticaret (%18,1) ve inşaat (%16,7) oldu;
- Takipteki kredilerin toplam krediler içindeki payı 2019 yılına göre 3,8 puan daha yüksek olarak %8,2 olarak gerçekleşti. Hane halkı ve işyerlerinin gelirlerinde

yaşanan pandeminin neden olduğu düşüş takipteki krediler üzerinde etkisini gösterdi;

- Finansal olmayan borçluların (bireyler ve tüzel kişiler) mevduat portföyü yıllık %20 artışla 35,4 milyar GEL'e ulaştı. Ana etkenler, büyümenin sırasıyla %53,7'sini ve %11,9'unu oluşturan tüzel kişilerin ulusal para (UP) vadeli mevduatları ve bireylerin yabancı para (YP) vadeli mevduatları olmuştur. Toplam mevduat büyümesinin %12,1'i (UP: %5,6; YP: %6,5) bireylerin vadesiz mevduatlarından kaynaklanırken, tüzel kişilerin vadesiz mevduatları toplam büyümenin %15,4'ünü (UP: %4,7; YP: %10,6) oluşturmuştur;
- Toplam mevduatın dolarizasyonu %62,1 (2019: %64,8), bireysel mevduat için %75,7 (2019: %74,7) ve tüzel kişiler için %47,2 (2019: %52,6) oldu;
- Raporlama döneminde sektörün Aktif Karlılığı oranı (AKO) %0,2 (2019: %2,5), Özkaynak Kârlılığı oranı (ÖKO) ise %1,4 (2019: %20,3) oldu. Kârlılıktaki önemli düşüş, COVID-19 ve ekonomik etkileri nedeniyle önemli ölçüde yüksek kredi zararı karşılıklarından kaynaklanmaktadır. Karlılık ölçütleri 2020'de önceki çeyreklere göre iyileşti ve bu da salgının bankacılık sektörü üzerindeki olumsuz etkisinin azalmaya başladığını gösteriyor.

*** Bu bölümdeki tüm büyüme oranları, döviz kurundaki değer kaybının etkisini hariç tutmaktadır.

En son PPK toplantısında (3 Şubat 2021), NBG, ekonominin toparlanma dinamikleri ve kredi hacmindeki büyüme oranı hakkındaki yüksek belirsizliğin ortasında, cari politika faizini %8'de tuttu:

- Gürcistan Merkez Bankası (NBG) 3 Şubat itibarıyla politika faizini %8'de sabit tuttu. NBG, Ağustos toplantısından bu yana politika faizini değiştirmedii;
- NBG, enflasyonun mevcut aşağı yönlü hareketinin geçici bir nitelik taşıdığını ve kamu hizmeti faturaları için devlet sübvansiyonuyla ilgili olduğunu belirtti;
- NBG tahminlerine göre, enflasyon 2021'de ortalama %4 civarında kalacak ve ardından kademeli olarak hedefe (%3) yaklaşacaktır. NBG, uluslararası emtia piyasalarında fiyatlarda önemli bir artış, salgın kaynaklı artan üretim maliyetleri ve döviz kurundaki değer kaybının enflasyonu yukarı çeken ana faktörler olduğunu kaydetti;
- NBG, fiyat istikrarını sağlamak için sıkı parasal duruşun gerekli olduğunu vurguladı;
- Para Politikası Kurulu'nun bir sonraki toplantısı 3 Mart 2021'de yapılacak.

Uyarı Notu: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.